
Arkivsak-dok.	26/01423-2
Saksbehandler	Gudrun Kristensen

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Utvalg for kultur og samfunn	26.08.2026	27/26

Saksframlegg

Høring - innføring av hjemmel i lokal forskrift for bruk av restlysførsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort

Forslag til vedtak:

Gjesdal kommune legger forslag til forskrift om forvaltning og jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland ut til offentlig høring.

Forskrift om minsteareal for jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland endres til forskrift om forvaltning og jakt på rådyr, hjort og elg i Gjesdal kommune, Rogaland.

Tekst med understrekning er forslag til endringer.

§ 1. Adgang til jakt etter rådyr, hjort og elg i Gjesdal kommune

Det er adgang til jakt etter rådyr, hjort og elg i Gjesdal kommune hvor minsteareal er angitt og med angitt grunnlag for fellingstillatelse.

§ 2. Fastsettelse av minsteareal for elg, hjort og rådyr i Gjesdal kommune

Minsteareal for godkjenning av vald for elg er 12 000 dekar.

Minsteareal for godkjenning av vald for hjort er 1 000 dekar.

Minsteareal for godkjenning av vald for rådyr er 500 dekar.

§ 3 Bruk av restlysførsterkende og termiske siktemidler

I Gjesdal kommune er det åpnet opp for bruk av restlysførsterkende og termiske siktemidler til jakt på hjort i åpent terreng for å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet.

§ 4. Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgift kreves inn etter forskrift 15. mai 2011 nr. 537 om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort § 6, jf. viltressursloven § 9 fjerde ledd.

Satser for fellingsavgift settes til maksimal sats for fellingsavgift gitt i Stortingets budsjettvedtak.

§ 5. Ikrafttredelse og opphevelse

Forskriften trer i kraft 2. november 2026 eller senere / fra kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Fra samme tid oppheves forskrift om minsteareal for jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland, ikrafttredelse 01.07.2026 (FOR-2026-06-15-1463) og

forskrift om minsteareal for jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland.
Ikrafttredelse 22.03.2021 (FOR-2021-03-22-1083).

Bakgrunn for saken:

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a gir kommunen adgang til å åpne for bruk av restlysførsterkende¹ og termiske siktemidler², heretter beskrevet som *termiske siktemidler*, ved jakt på hjort gjennom lokal forskrift. Dette forutsetter at formålet er å avverge skade på natur- eller samfunnsinteresser.

Landbruksdirektoratet har utarbeidet en veileder som skal legges til grunn ved kommunens vurdering og forskriftsarbeid. Vi har mottatt brev fra Landbruksdirektoratet som informerer oss om denne veilederen og muligheten. Vi har også mottatt en del henvendelser fra jegere som ønsker at vi har tatt stilling til og innfører hjemmel til å kunne bruke termiske siktemidler.

Innføring av bruk av termiske siktemidler krever hjemmel i lokal forskrift. Kommunedirektøren foreslår å innføre dette i vår eksisterende forskrift om minsteareal for jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland. Samtidig må vi innføre en hjemmel som opphever en gamle forskrift om minsteareal og nylig vedtatt forskrift. Dette etter anbefaling fra lovdata.

Saken legges frem til UKS til behandling.

Saksopplysninger

I brev datert 30.07.2026 informerer Landbruksdirektoratet oss om at det er utarbeidet en veileder for kommuner som vurderer å åpne for bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort. Veilederen er laget som støtte til arbeidet med å fastsette lokal forskrift.

Brevet viser til at [viltressursloven § 26](#) i utgangspunktet forbyr bruk av slike siktemidler ved jakt, og videre til [forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a](#) som åpner for et unntak ved jakt på hjort dersom kommunen har vedtatt lokal forskrift om dette. Videre står det at «For at kommunen skal kunne åpne for bruk av slike siktemidler til jakt på hjort må det være for å avverge skade på natur- eller samfunnsinteresser.»

[Veileder - Fastsettelse av lokal forskrift for åpning for bruk av restlysførsterkende og termiske siktemidler til jakt på hjort](#) er på Landbruksdirektoratets nettsider.

Rettsgrunnlag

Hjemmelen i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a, som gir kommunene adgang til å åpne for bruk av termiske siktemidler til jakt på hjort, trådte i kraft den 1.7.2026. I fjerde ledd står det:

«For å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet, kan kommunen i forskrift åpne for bruk av restlysførsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort. Bruken av restlysførsterkende og termiske siktemidler skal avgrenses til jakt i åpent terreng. Kommunen skal vurdere behovet for videreføring av en slik forskriftsregel hvert femte år. Kopi av vurderingen skal sendes Landbruksdirektoratet. Jegeren skal rapportere bruk av restlysførsterkende og termiske siktemidler ved felling av hjort i Hjorteviltregisteret.»

¹ Restlysførsterkende siktemidler er optiske siktemidler som forsterker det naturlige lyset som allerede finnes, for eksempel månelys eller stjernelys, slik at jegeren kan se bedre i mørket.

² Termiske siktemidler registrerer varmeutstråling (varmesignatur) fra dyr og omgivelser.

Om Veileder - Fastsettelse av lokal forskrift for åpning for bruk av restlysfosterkende og termiske siktemidler til jakt på hjort

Veilederen innehar flere vilkår som må være på plass før kommunen kan innføre forskriftshjemmel. Blant annet er det et vilkår at innføring av en slik hjemmel skal være med mål om å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet.

Videre er det gitt en avgrensning bruk av termiske siktemidler til *åpent terreng*. «Med «åpent terreng» menes her terreng som stort sett er fritt for hindringer som bygninger og trær. Eksempler på dette er åker, eng og beitemark. Det kan også være åpne arealer på skogsmark, som hogstflater, naturlige åpninger uten høyt feltsjikt- og buskvegetasjon og områder der skogen er høystammet og glissen.»

Det må være en sammenheng med kommunale målsetninger og annen virkemiddelbruk. Landbruksdirektoratets mener at kommunen ikke kan åpne for bruk av termiske siktemidler hvis kommunen ikke har vedtatt kommunale mål som sier noe om ønsket bestandsutvikling.

Kommunens handlingsrom er begrenset til å avgjøre om bruk av termiske siktemidler skal tillates eller ikke. En eventuell tillatelse gjelder hele kommunen, og kommunen kan ikke fastsette supplerende vilkår om hvor, når eller på hvilke dyr siktemidlene kan brukes.

Avslutningsvis står det i veilederen at dersom skadevirkningene reduseres, vil det ikke være grunnlag for å videreføre bruk av termiske siktemidler. Kommunen må derfor gjøre en ny vurdering av hjemmelen hvert 5. år.

Etterspørsel etter hjemmel til bruk av termiske siktemidler og henvendelse fra NOAH

Vi har i løpet av sommeren mottatt en del henvendelser fra jegere og grunneiere som ønsker at Gjesdal kommune innfører hjemmel til å kunne bruke termiske siktemidler under hjortejakta.

Vi har videre mottatt brev fra *NOAH – for dyrs rettigheter*, som er en norsk dyrevern- og dyrerettighetsorganisasjon, med oppfordring om ikke å innføre en slik hjemmel. NOAH viser i brevet til at Bernkonvensjonen ikke gir grunnlag for generelle kommunale forskrifter som åpner for dette, og mener at kommunene bør utvise stor tilbakeholdenhet med å innføre unntak fra lovens hovedregel. NOAH mener at en innføring av en slik hjemmel fører til økt belastning for ville dyr og at slike siktemidler innebærer en vesentlig teknologisering av jakten. Det svekker dyrenes mulighet til å bruke mørket som beskyttelse og forskyver balansen mellom jeger og dyr ytterligere i menneskets favør. NOAH mener at det ikke foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om hvilke konsekvenser økt bruk av slike siktemidler vil ha for dyrevelferd, ville dyr og naturen. NOAH frykter også en gradvis normalisering av avansert teknologi i jaktutøvelsen og mener at kommunene bør være varsomme med å bidra til en slik utvikling når villtlovens utgangspunkt er at slike hjelpemidler er forbudt.

Kommunes mål for hjorteviltet

For at kommunen skal kunne åpne for bruk av termiske siktemidler skal det være med mål om å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a.

Kommunestyret vedtok den 15.06.2026 ny plan med [Forvaltningsmål for hjortevilt i Gjesdal kommune for perioden 2026 - 2030](#). Planen beskriver at økende bestandstetthet har gitt utfordringer som redusert kondisjon, lavere slaktevekter, beiteskader, påkjørsler og påvirkning på drikkevannskilder. Planen har følgende hovedmål: «Hjorteviltet er ein viktig utmarksressurs i Gjesdal kommune. Bestandane skal forvaltast slik at det sikrar grunnlaget for ei langsiktig og stabil hausting av hjortevilt som ressurs for jakt, naturopplevingar, matproduksjon og næringsutvikling. Dette utan at konfliktnivået opp mot næringsinteresser og andre samfunnsinteresser blir for stort. Forvaltninga skal òg sikre bestandar med sunne og friske dyr i

god kondisjon, med omsyn til dyra sin eigenverdi og dyrevelferda.» I tillegg er det flere delmål, blant annet:

- Redusere omfanget av arealbrukskonflikter knyttet til påvirkning på drikkevann, skader på jordbruksareal og skog, og redusere antall påkjørsler.
- Kunnskapsbasert forvaltning
- Stabilisere bestandene og sikre bærekraftig jaktuttak
- Øke andelen eldre hanndyr, samt øke gjennomsnittsalderen til dyra i bestanden.
- Sikre sunne og friske bestander i god kondisjon

Forvaltningsplanen beskriver økende utfordringer knyttet hjortebestanden. Blant annet vises det på side 18 en graf som viser forekomst av koliforme bakterier i vannanalyser utført av IVAR IKS. Utviklingen viser en økning av koliforme bakterier i Nord-Jærens drikkevannskilde, Storavatnet. Koliforme bakterier er en indikatorbakterie for fekal forurensing. IVAR IKS er bekymret for økningen i koliforme bakterier og tilhørende smittepress av uønskede parasitter i drikkevann. Det er vedtatt følgende delmål i planen: «I løpet av planperioden skal analyser som viser mengde koliforme bakterier i Storavatnet vise ein fallande trend.» Videre er tiltaket: «Redusere hjorteviltbestand i nedslagsfeltet til Storavatn for å avgrense påverknad på drikkevann. Vurdera å fravike minstearealet i områder rundt Storavatnet, jamfør forskrift om forvaltning av hjortevilt § 7.»

For skader på jordbruksareal er det vedtatt følgende delmål: «Omfanget av beiteskadar frå hjortevilt på dyrka jord skal reduserast i planperioden, særleg i utsette område som f.eks. Maudal, Dirdal opp til Gilja og øst i Frafjord.» Tiltaket er «Etter søknad frå valdleder vurderer å fravike minstearealet, jamfør forskrift om forvaltning av hjortevilt § 7».

Videre legger planen stor vekt på en forvaltning som skal sikre dyr med god kondisjon, redusere bestandstettheten der det er behov, øke andelen eldre produksjonsdyr i bestandene.

Vurdering

Våren 2026 vedtok vi både ny [forvaltningsplan for hjortevilt i Gjesdal kommune](#) og vi endret vår lokale forskrift om minsteareal for jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland.

I forvaltningsplanen er det vedtatt kommunale mål i vår hjorteforvaltning i tråd med nasjonal forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3 og i tråd med de krav forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a og veileder setter om kommunale mål. Kommunedirektøren vurderer at de beskrevne utfordringene knyttet til påvirkning på drikkevannskilde, beiteskader på jordbruksareal, trafikkpåkjørslar og høy bestandstetthet samlet gir et tilstrekkelig grunnlag for å anse vilkåret om *alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser* som oppfylt.

Kommunedirektøren deler NOAHs syn på at hensynet til dyrevelferd og forsvarlig jaktutøvelse skal tillegges stor vekt. NOAH peker også på et viktig etisk dilemma med å ta i bruk teknologi som frarøver hjorten mørkets skjul og beskyttelse. Samtidig vurderes det til at kommunens dokumenterte utfordringer knyttet til hjortebestanden og de vedtatte målsetningene for hjorteviltforvaltningen tilsier at vilkårene for å åpne for bruk av termiske siktemidler er oppfylt. Kommunedirektøren mener derfor at fordelene ved å ta hjemmelen i bruk i dette tilfellet veier tyngre enn de innvendingene som NOAH har reist.

Bruk av termiske siktemidler kan gi jegeren bedre muligheter til å oppdage vilt under krevende lysforhold og dermed bidra til sikrere jaktutøvelse. Samtidig må bruken vurderes opp mot hensynet til god jaktetikk, dyrevelferd og kommunens mål om en bærekraftig bestandsforvaltning. Termiske siktemidler gir ikke nødvendigvis tilstrekkelig grunnlag for å vurdere dyrets alder, kjønn eller andre bestandsmessige forhold. Det er derfor viktig at

teknologien brukes som et hjelpemiddel og ikke erstatter jegerens ansvar for sikker arts- og individbestemmelse før skudd avfyres.

Kommunedirektøren vurderer det samlet sett at innføring av hjemmel til å bruke termiske siktemidler kan gi positive effekter for måloppnåelse i hjorteviltforvaltningen, dersom bruken skjer innenfor gjeldende krav og etter forsvarlig jaktutøvelse.

Forslag til forskriftstekst er basert på ordlyden anbefalt av Landbruksdirektoratet. Forslag til ny hjemmel blir: «§ 3 Bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler
I Gjesdal kommune er det åpnet opp for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler til jakt på hjort i åpent terreng for å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet.»

Vurdering etter naturmangfoldloven

Ved innføring av hjemmel til å åpne for termiske siktemidler i lokal forskrift må prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vurderes. Vi har et fattende kunnskapsgrunnlag om hjortebestanden gjennom forvaltningsplanen for hjortevilt, data fra hjorteviltregisteret, fellingsresultater og registrerte utfordringer knyttet til beiteskader, trafikkpåkjørslar, og ikke minst påvirkning på drikkevannskilde. Kunnskapsgrunnlaget vurderes til å være tilstrekkelig til å kunne innføre hjemmelen, jf. § 8. Vi kan ikke se at ny hjemmel om termiske siktemidler vil medføre vesentlig risiko for naturmangfoldet, jf. føre-var-prinsippet i § 9. Forskriften endrer ikke jakttid, kvoter eller bestandsmål, men åpner for bruk av et hjelpemiddel ved lovlig jakt på hjort innenfor de rammene som følger av nasjonalt regelverk. Prinsippene i §§ 10-12 vurderes derfor å ha begrenset betydning i denne saken.

Endring av navn på forskrift og oppheving av forskrifter

Kommunedirektøren foreslår samtidig å endre navnet på lokal forskrift om hjorteviltforvaltning fra *forskrift om minsteareal for jakt etter rådyr, hjort og elg, Gjesdal kommune, Rogaland* til *forskrift om hjorteviltforvaltning, Gjesdal kommune, Rogaland*.

Samtidig som vi innfører ny hjemmel i lokal forskrift må vi oppheve gammel [forskrift fra 22.03.2021](#) og nylig vedtatt [forskrift fra 01.07.2026](#). Etter at vi hadde kunngjort ny forskrift i juni fikk vi tilbakemelding fra Lovdata om at på grunn av at vi ikke hadde opphevet gammel forskrift var forskriften fra 2021 fortsatt gjeldende. Vi har per nå to gjeldende forskrifter. Dette løses ved å oppheve forskriftene i ny § 5.

Høring

For at termiske siktemidler skal kunne brukes av jegere i årets hjortejakt legges forskriftsendringen ut på høring med en relativt kort høringsfrist på kun 19 dager. Da vil det være mulig å legge frem forslag til ny hjemmel til kommunestyret den 2.11.2026. Vanlig praksis og god forvaltningsskikk er å bruke seks ukers høringsfrist. Dersom vi skal bruke seks uker vil ikke hjemmelen kunne vedtas før kommunestyret den 14. desember. Jakttiden på hjort er fra 1. september til 23. desember.

[Forvaltningsloven § 37](#) fastsetter ikke en bestemt høringsfrist for forskrifter, men den må være lang nok til at berørte interesser får en reel mulighet til å uttale seg før forskriften vedtas. I denne saken har kommunedirektøren kommet frem til at det er flere elementer som bidrar til at vi kan akseptere en så kort høringsfrist:

- det er en mindre forskriftsendring i en eksisterende forskrift
- en hjemmel som følger direkte av statlig forskrift
- et spørsmål som alt er utredet gjennom Landbruksdirektoratets veileder.
- berørte interesser gis en reel mulighet til å uttale seg
- en tidskritisk sak dersom forskriften skal få virkning for årets jakt

Med bakgrunn i redegjørelsen ovenfor anbefaler kommunedirektøren at forslag til ny hjemmel sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Kommunedirektøren i Gjesdal, 06.08.2026

Hilde Gunn Bjelde
kommunalsjef kultur og samfunn

Gerd Karin Espedal
leder arealbruk

Vedlegg:

Veileder for fastsettelse av lokal forskrift for åpning for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler til jakt på hjort
Oppfordring om å opprettholde hovedregelen om forbud mot termiske siktemidler
Spørsmål om lovverk for bruk av termisk sikte på hjortejakt_